

Татарстан Республикасы
Әлмәт муниципаль районының
Сөләй авыл советы

КАРАР

29 январь 2025 ел

№ 114

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районының
«Сөләй авыл җирлеге»
муниципаль берәмлегендә бюджет
процессы турында Нигезләмә
хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Әлмәт шәһәр прокуратурасының 2024 елның 27 августындагы 02-08-02/837 номерлы күрсәтмәсен карап

Сөләй авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне яңа редакциядә расларга (1 нче кушымта).

2. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Сөләй авыл Советы карарларының үз көчләрен югалтуын танырга:

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 29 октябрендәге 28 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Сөләй авыл Советының 2021 елның 29 октябрендәге 28 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» 2022 елның 25 февралендәге 39 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Сөләй авыл Советының 2021 елның 29 октябрендәге 28 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» 2022 елның 13 июлендәге 49 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Сөләй авыл Советының 2021 елның 29 октябрендәге 28 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның 19 маендагы 72 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Сөләй авыл Советының 2021 елның 29 октябрендәге 28 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның

26 октябрәндәгә 82 номерлы;

«Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлегә» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хақында» Әлмәт муниципаль районы Сөләй авыл Советының 2021 елның 29 октябрәндәгә 28 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» 2024 елның 23 апрелендәгә 93 номерлы.

3. Әлеге карарны Әлмәт районы Сөләй авылы, Совет урамы, 53а йорты, Урсалабаш авылы, Әхмәдуллин урамы, 114а йорты, Яңа Михайловка авылы, Заречная урамы, 29А нче торак пункт территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында иҗлан итәргә, «Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәренәң Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка җиткерелгәннән) үз көченә керә

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Сөләй
авыл җирлегә башлыгы

А.З.Бикбаев

Татарстан Республикасы Өлмәт муниципаль районы Сөләй авыл Советының 2025 елның 29 январендагы 114 номерлы карарына 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Өлмәт муниципаль районының
«Сөләй авыл җирлеге» муниципаль
берәмлегендә бюджет процессы турындагы
НИГЕЗЛӘМӘ

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Өлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл җирлеге»нең (алга таба - Җирлек) бюджеты керемнәрен булдыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләре проектларын тәзү һәм карау тәртибен, Җирлек бюджеты проектын тәзү һәм карау, аны үтәүне тикшереп тору, бюджет исәбен алып бару, бюджет хисаплылыгын тәзү, карау һәм раслау тәртибен билгели.

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Бюджет процессының хокукый нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы (алга таба - Россия Федерациясе БК), Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Җирлек уставы, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнгән.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм төшенчәләр әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив актлардагы мәгънәсендә кулланыла.

3. Җирле үзидарә органнары РФ БК нигезендә үз компетенцияләре чикләрендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар кабул итә.

Статья 2. Җирлек бюджеты турындагы карарның гамәлдә булуы

1. Җирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр РФ БК һәм (яисә) Җирлек бюджеты турындагы карар белән башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Финанс елы календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

2. Жирлек бюджеты турындагы карар билгелэнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Статья 3. Жирлек халкының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлекнең бюджет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:
жирле бюджет проектын тәзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору һәм жирле бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау тәртибен билгеләү;
жирле бюджет проектын тәзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру, жирле бюджет үтәлеше турында хисап тәзү һәм раслау;
жирлекнең чыгым йөкләмәләрен билгеләү һәм үтәү;
жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү тәртибен билгеләү, жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү;
муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр бирү, бюджет кредитлары бирү, муниципаль бурыч белән идарә итү һәм муниципаль активлар белән идарә итү;
Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен жирле бюджетка караган өлешендә билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү;
РФ БК тарафыннан жирле үзидарә органнарының бюджет вәкаләтләренә кертелгән башка бюджет вәкаләтләре.

2. Жирлекләренәң жирле үзидарә органнары, әлеге статьяның 1 пунктында санап үтелгән вәкаләтләр белән беррәттән, РФ БК нигезендә жирлек территориясе составына керүче аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләренәң керемнәре һәм чыгымнары сметаларын тәзү, раслау һәм үтәү тәртибен билгеләү буенча бюджет вәкаләтләрен дә гамәлгә ашыралар.

Статья 4. Жирлек бюджетының хокукый формасы

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.
2. Жирлек бюджеты Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Сөләй авыл жирлегенә муниципаль берәмлеге Советы (алга таба - Жирлек Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.
3. Жирлек бюджеты муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен каралган.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен акчаларны белем бирүнең һәм тотуның башка рәвешләреннән файдалану рөхсәт ителми.

4. Жирлек бюджетында Россия Федерациясенәң бюджет классификациясе нигезендә жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча вәкаләтләренә гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен һәм аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар аерым карала.

5. Жирлек бюджетының состав өлеше сыйфатында аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләренәң керемнәре һәм чыгымнары сметалары каралырга мөмкин.

Статья 5. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

Статья 6. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукый актлар, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиешле федераль дөүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләүләр белән бәйлә чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 7. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре:

жирле өһәмияттөгә мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук жирлек (жирлек исемнән) тарафыннан өлегә мәсьәләләр буенча шартнамәләр (килешүләр) төзү.

жирле үзидарә органнары үзләренә тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирлек исемнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Жирлекнең өлегә статьяның 7.1 пунктының икенче һәм дүртенче абзацларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исәбеннән үтәлә.

3. Жирлекнең өлегә статьяның 1 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре РФ БК каралган тәртиптә Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

4. Жирле үзидарә органнары үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дөүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Статья 8. Жирлектә бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Жирлектә бюджет процессы РФ БК билгеләгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Жирлектә бюджет процессы төп этаптарны үз эченә ала:
жирлек бюджеты проектын төзү;
жирлек бюджетын карау һәм раслау;
жирлек бюджеты үтөлеше;
жирлек бюджеты үтөлешен тикшереп тору;
бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

2 бүлек. Бюджет процессында катнашучылар, бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Статья 9. Жирлектә бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Сөләй авыл жирлегә башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);
- 2) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Сөләй авыл Советы (алга таба-жирлек Советы);
- 3) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Сөләй авыл жирлегә башкарма комитеты (алга таба-жирлек башкарма комитеты);
- 4) жирлекнең Ревизия комиссиясе (тышкы муниципаль финанс контроле органы);
- 5) жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи зат) (Эчке муниципаль финанс контроле органы, финанс органы);
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- 7) бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары);
- 9) бюджет акчаларын алучылар.

Статья 10. Жирлек башлыгының бюджет вәкаләтләре

Жирлек Башлыгы:

- 1) финанс һәм бюджет мәсьәләләре буенча жирлек Советы кабул иткән муниципаль хокукый актларны жирлек уставында билгеләнгән тәртиптә имзалай һәм халыкка җиткерә;
- 2) үзенә Россия Федерациясе бюджет законнарында, жирлек Уставында һәм жирлекнең башка муниципаль хокукый актларында беркетелгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Статья 11. Жирлек Советының бюджет вәкаләтләре

Жирлек Советы:

- 1) жирлек бюджетын һәм аның үтөлеше турындагы еллык хисапны карый һәм раслай;
- 2) үз утырышларында жирлек бюджеты үтөлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат запросларына бәйле рәвештә тикшереп тора;
- 3) агымдагы елга жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертә;
- 4) Россия Федерациясенең Салымнар һәм җыемнар турындагы законнары нигезендә жирле салымнарны һәм җыемнарны билгели, үзгәртә һәм юкка

чыгара;

5) жирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрән һәм тәртибен билгели;

6) бюджет үтөлешен тикшереп торучы органнарның хокукый статусын төзи һәм билгели

7) РФ БК, бюджет законнарының башка хокукый актлары, жирлек уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 12. Жирлек Башкарма комитетының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Башкарма Комитеты:

1) бюджет проектын төзүне тәмин итә һәм аны кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә жирлек Советы раславына кертә;

2) Әгәр РФ БКда башкасы каралмаган булса, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

3) жирлек бюджеты үтөлешен һәм бюджет хисабын төзүне тәмин итә;

4) жирлек советын раслауга бюджет үтөлеше турында хисап тапшыра;

5) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә;

6) муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль задание булдыру тәртибен һәм муниципаль задание үтөлешен финанс белән тәмин итү тәртибен билгели;

7) РФ БК һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Жирлек Башкарма комитетының жирле бюджетны төзүне һәм аның үтөлешен оештыручы органы (вазыйфаи заты) (алга таба - финанс органы).

Финанс органы:

1) жирлек бюджеты проектын төзи һәм аны жирлек Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра;

2) жирлек бюджеты үтөлешен оештыра;

3) бюджет хисабын төзү тәртибен билгели;

4) бюджет акчаларының баш администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрән үтәү сыйфаты, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар, активлар белән идарә итү сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләгән тәртиптә;

5) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыра.

Финанс органы яисә башка вәкаләтле органнар ай саен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетының касса үтөлеше турында хисап төзиләр һәм тапшыралар.

Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре жирлек администрациясе һәм район администрациясе арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи заты):

1) бюджет хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукый актлар

нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тора;

2) физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукый актлар нигезләмәләренең үтәлешен, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук жирлек бюджетыннан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (киләшүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тора;

3) жирлек бюджетыннан акчалар бирү турындагы шартнамәләрне (киләшүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (киләшүләр) шартларының, шулай ук РФ БК каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (киләшүләр) шартларының үтәлешен тикшереп тора;

4) жирлек акчаларын бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, муниципаль биремнәренең үтәлеше турындагы хисапларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү нәтижәләгә күрсәткечләре күрсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның дәрәслеген тикшереп тора;

5) Сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясә законнарында каралган контрольне гамәлгә ашыра.

Эчкә муниципаль финанс контроле Россия Федерациясә Хөкүмәтенең норматив хокукый актлары белән расланган федераль стандартлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 13. Жирлек ревизия комиссиясенең бюджет вәкаләтләре

Жирлекнең ревизия комиссиясә муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләрен РФ БК нигезендә гамәлгә ашыра.

Жирлекнең ревизия комиссиясә шулай ук:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономияләгән һәм нәтижәләгән билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудитына;

2) жирлек бюджеты турындагы карарлар проектларына, шул исәптән жирлек бюджеты күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләгәнә экспертиза ясау;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) жирлектә бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

5) жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (алга таба – бюджет акчаларының Баш администраторлары) тарафыннан эчкә финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

7) «Россия Федерациясә субъектларының, федераль территорияләрнең һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6–ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка мәсьәләләргә.

Жирлекнең ревизия комиссиясенең бюджет вәкаләтләре килешү нигезендә районның контроль-хисап органына тапшырылырга мөмкин.

Статья 14. Бюджет акчалары бүлүченең, бюджет акчаларын бүлүченең бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларынан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

2) үзенә буйсынган күрсәтмә бирүчеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген тәзи;

3) үзенә расланган бюджет йөкләмәләре һәм бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә башкарылырга тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәзи;

5) бюджет язмасын тәзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы эш бирүчеләр һәм бюджет чараларын алучылар буенча тәзи һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәрне тәзи һәм раслый;

10) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясә БК билгеләгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэмин итә;

11) бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет хисабын тәзи;

12) үзенә буйсынучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жирлек исемнән җавап бирә;

13) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

14) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Бюджет акчаларын бүлүче:

1) Жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы күрсәткечләр һәм (яисә) бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм Жирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;

3) бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

4) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен

һәм башка бюджетара трансфертларны алуучылар тарафыннан үтәүне, шулай ук Россия Федерациясе БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләргә һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне тәэмин итә;

5) бюджет акчаларының тиешле баш күрсәтмәсендә билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыручының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

3. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта жирлек исемнән жирлеккә карата дөгвалар буенча җавап бирүче вәкиле буларак чыгыш ясы:

1) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны ведомстволарныкы буенча, шул исәптән законга яисә башка хокукый актка туры килми торган жирле үзидарә органнары актларын чыгару нәтижәсендә каплау турында;

2) казначылык органнарында, финанс органында (Россия Федерациясе Үзәк банкы учреждениесендә яисә кредит оешмасында) шәхси счёты (Счёты) ачылмаган бурычлы казна учреждениесеннән акчаларны, шул исәптән суд чыгымнарын түләү турында;

3) ул ведомство буйсынуындагы казна учреждениесе булган бюджет акчаларын алучыга аның акча йөкләмәләрен үтәү өчен җиткерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары җитәрлек булмаганда күрсәтелә торган;

4) жирлеккә карата Федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукый берәмлек мөнфөгәтьләрен Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы орган тәкъдим итә торган башка дөгвалар буенча.

4. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта жирлек исемнән гамәлләре (гамәл кылмаулары) жирлек казнасы хисабына зыянны каплауга китергән затларга карата Россия Федерациясе Гражданлык кодексының 1081 статьясындагы 3.1 пункты нигезендә регресс тәртибендә акчаларны түләү турындагы дөгвалар буенча дөгвачы вәкиле буларак чыгыш ясы.

Статья 15. Бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек бюджеты керемнәренә баш администраторы:

1) жирле бюджет керемнәренә үзәнә буйсынган администраторлары исемлеген төзи;

2) жирлек бюджетының уртача сроклы финанс планын һәм (яисә) проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр тапшыра;

3) касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр тапшыра;

4) жирлек бюджеты керемнәренә баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) Россия Федерациясе керемнәре чыганакалары исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганакалары реестрына керту өчен аңа беркетелгән керем чыганакалары турында белешмәләр тапшыра;

6) бюджетка керемнәр керүне фаразлау методикасын мондый методикага Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә раслай;

7) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

8) үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук активлар белән идарә итү сыйфаты, муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләнгән тәртиптә;

9) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Җирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) бюджетка түләүләренә, алар буенча пеняларны һәм штрафларны исәпләүне, исәпкә алуны һәм аларның дәрәсләген тикшереп торуну гамәлгә ашыра;

2) бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләренә, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруну үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карар кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруну гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йөкләмә тапшыра;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләренә исәпкә алу (төгәлләштерү) турында карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) бюджет керемнәренә баш администраторы билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренә баш администраторына бюджет керемнәренә баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләренә һәм бюджет хисаплылыгын тәзи һәм тапшыра;

6) физик һәм юридик затларның дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганаclarы булган башка түләүләр өчен түләнергә тиешле сумманы исәпләү көненнән дә соңга калмыйча дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында Дәүләт Мәгълүмат Системасына 2010 елның 27 июлендәге по Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә түләнергә тиешле сумманы түләү өчен кирәкле мәгълүматны тапшыра «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 210-ФЗ, очраклардан тыш, Россия Федерациясе законнарында каралган;

7) бюджетка түләүләр буенча бурычларны түләтүгә өметсез дип тану турында карар кабул итә;

8) бюджетка түләүләр, алар буенча пенялар һәм штрафлар буенча дебитор бурычларын түләтү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруның Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә эшләнгән регламентын билгели;

9) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

10) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Җирле бюджет керемнәренә Баш администраторлары исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә җирле администрация тарафыннан раслана.

Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш

администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы:

1) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының үзенә караган администраторларының исемлекләрен тәзи;

2) Евразия икътисадый берлегенең һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлегенең хокукында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә бюджет дефицитын финанслау чыганакалары буенча кертемнәрне (фаразлауны) һәм түләүләренә, Евразия икътисадый берлегенең хокукында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләренә планлаштыра (фаразлы);

3) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторының бюджет хисабын тәзи;

6) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәр фаразлау методикасын раслый;

7) бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәзи;

8) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы:

1) Евразия икътисадый берлегенең һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлегенең хокукында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә бюджет дефицитын финанслау чыганакалары буенча кертемнәрне (фаразлауны) һәм түләүләренә, Евразия икътисадый берлегенең хокукында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләренә планлаштыра (фаразлы);

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары бюджетка керүнең тулылыгын һәм үз вакытында башкарылуын тикшереп тора;

3) бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджеттан керемнәр һәм түләүләр алуны тәэмин итә;

4) бюджет хисабын тәзи һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

7) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган

муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 17. Бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтләре

Бюджет акчаларын алучы:

- 1) бюджет сметасын төзи һәм үти;
- 2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
- 3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;
- 4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 5) бюджет исәбен алып бара (бухгалтер исәбен алып баруны тәэмин итә);
- 6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисабын булдыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисабын бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бирә;
- 7) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;
- 8) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгелэнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3 бүлек. Җирлек бюджеты проектын төзү

Статья 18. Гомуми нигезләмәләр

1. Җирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында социаль - икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.
2. Җирлек бюджеты проекты РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлегә Нигезләмә нигезендә җирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.
3. Җирлек бюджеты проекты җирлек Советы карары нигезендә өч елга (Чираттагы финанс елы һәм план чорына) төзелә һәм раслана.
4. Җирлек бюджеты проекты төзү-җирлек Башкарма комитетының аерым бер өстенлеге.
5. Җирлек бюджеты проекты турыдан-туры финанс органы төзи.

Статья 19. Җирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр

1. Җирлек бюджеты проекты төзү:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниеһенә Юлнамасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләрне) билгеләүче нигезләмәләрендә;

Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенәң) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлнамасы;

Россия Федерациясенәң милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү буенча гавами хакимият органнары эшчәнлегенә юнәлешләр билгеләүче документларда;

жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
жирлекнең социаль-иқтисады үсеш фаразы;
озак сроклы чорга жирлекнең бюджет фаразында (бюджет фаразы
проектында, бюджет фаразына үзгәрешләр проектында);
муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында,
күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларында).

2. Жирлек бюджеты проекты үз вакытында һәм сыйфатлы төзү
максатларында финанс органы жирлек Башкарма комитетының башка
вазыйфай затларынан, шулай ук жирле үзидарәнең башка органнарыннан
кирекле белешмәләр алырга хоуклы.

Статья 20. Жирлекнең социаль-иқтисады үсеш фаразы

1. Жирлекнең социаль-иқтисады үсеш фаразы ел саен кимендә өч елга
жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә әзерләнә.

Жирлекнең социаль-иқтисады үсеш фаразын эшләү жирлек башкарма
комитеты (Башкарма комитетның вәкаләтле вазыйфай заты) тарафыннан
гамәлгә ашырыла.

2. Социаль-иқтисады үсеш фаразы жирлек башкарма комитеты
тарафыннан жирле бюджет проекты жирлек Советына кертү турында карар
кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

3. Бюджет проекты төзү яисә карау барышында жирлекнең
социаль-иқтисады үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп
характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

4. Жирлекнең социаль-иқтисады үсеш фаразы, РФ БК 154 статьясының
1 пунктының икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлек башкарма
комитеты белән район Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә,
муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан эшләнергә мөмкин.

Статья 21. Жирлек бюджеты керемнәрен фаразлау

1. Жирлек бюджеты керемнәре жирлек Советына бюджет турында карар
проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган территориянең социаль - иқтисады
үсеш фаразы, шулай ук күрсәтелгән датага кабул ителгән һәм чираттагы
финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган салымнар һәм жыемнар
турындагы законнар, Россия Федерациясе Бюджет законнары һәм Россия
Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек
Советының салым булмаган Россия Федерациясе бюджет системасы
бюджетлары керемнәре.

2. Жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган
һәм жирле бюджет турында карар проекты жирлек Советына карауға
керткәннән соң кабул ителгән федераль законнарның, Татарстан Республикасы
законнарының, жирлек Советы карарларының нигезләмәләре ағымдагы финанс
елына һәм план чорына бюджетка ағымдагы финанс елы күрсәткечләре
өлешендә үзгәрешләр керткәндә Чираттагы финанс елында исәпкә алына.

Статья 22. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, РФ БК 174.2 статьясында
билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, финанс органы билгели торган
методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 23. Салым чыгымнарының исемлеге һәм бәясе

1. Жирлек халкының салым чыгымнары исемлеге муниципаль программалар буенча Жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләрендә төзелә.

2. Жирлек салым чыгымнарын бәяләү ел саен, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләргә үтәп, Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижеләлеген бәяләгәндә исәпкә алына.

Статья 24. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

2. Муниципаль программалар агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча бюджет турындагы карарга туры китерелергә тиеш.

3. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме жирле бюджет чыгымнарының һәр программага туры килә торган максатчан статьясы буенча жирле бюджет турындагы карар белән жирлек башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлеге һәм структурасы нигезендә раслана.

4. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижеләлеген бәяләү үткөрелә. Күрсәтелгән бәяләүгә үткөрү тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре буенча жирлек башкарма комитеты тарафыннан чираттагы финанс елыннан башлап элек расланган муниципаль программаны туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында Карар кабул ителергә мөмкин.

4 бүлек. Бюджет проектың төзү, карау һәм раслау

Статья 25. Гомуми нигезләмәләр

1. Бюджет турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, бюджет чыгымнарының гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профицита), шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Жирлек Советы карарлары (бюджет турындагы Карардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

2. Жирлек бюджеты турындагы карар белән:

РФ БК 160.1 статьясында каралган очракларда бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге;

РФ БК 160.2 статьясында каралган очракларда бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре,

максатчан статьялары, төркемчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча я чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемчәләре һәм төркемчәләре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү) Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, җирлек Советы карары белән билгеләнгән;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

ачык норматив йөкләмәләрне үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

беренче елга план чорының шартлы расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджетның чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында Поселения бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы;

муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел күбрәк узган торышына карап, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелгән булса;

Җирлек Советы карары белән билгеләнгән Җирлек бюджетының башка күрсәткечләре.

3. Бюджет турындагы карар белән, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) җирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән тыш, бюджет турындагы карар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелергә (бюджетта чагылдырылырга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәренә аерым төрләре (ярдәмче хужалыklar) буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

Статья 26. Җирлек Советы каравына бюджет турында карар проекты кертү

1. Җирлек бюджеты турындагы карар проекты бу елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча Җирлек Советы каравына җирлек башкарма комитеты тарафыннан кертелә.

2. Җирлек советына бюджет турындагы карар проекты белән бер үк вакытта түбәндәгеләр тапшырыла:

1) җирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

2) агымдагы финанс елының узган чорында җирлекне социаль-иқтисадый үстерүнең беренчел йомгаллары һәм агымдагы финанс елында җирлекне социаль-иқтисадый үстерүнең көтелә торган йомгаллары;

- 3) җирлекнең социаль-иқътисады үсеш фаразы;
- 4) Чираттагы финанс елына һәм план чорына төп характеристикалар фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, җирлек бюджеты кытлыгы (профициты));
- 5) бюджет проектына аңлатма язуы;
- 6) бюджетара трансфертларны бүлүнең методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;
- 7) муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, агымдагы елның 1 гыйнварына чираттагы финанс елы һәм план чорының елдан-ел арта барган торышы буенча;
- 8) агымдагы финанс елына Җирлек бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;
- 9) күрсәтелгән бюджет сметаларына карата җирлек советы, тышкы муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта, күрсәтелә;
- 10) Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганақлары реестрлары;
- 11) муниципаль программаларның паспорты (паспортлары проектлары), күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары;
- 12) башка документлар һәм материаллар.

3. Әгәр тәкъдим ителгән документлар һәм материаллар составы әлеге статьяның 2 өлешә таләпләренә туры килмәсә, җирле бюджет турында карар проекты Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы башкарма комитетына әлеге статьяның 2 өлешә таләпләренә туры килергә тиеш.

Статья 27. Җирлек бюджеты турында карар проекты буенча гавами тыңлаулар

1. Җирле бюджет турында карар проекты Җирлек Советы утырышында каралганчы, күрсәтелгән проектка, Җирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, гавами тыңлаулар уздырыла.

2. Ачыки тыңлаулар йомгақлары буенча җирле бюджет турында карар проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр төзелә, алар Җирлек Башкарма комитетына җибәрелә һәм Җирле бюджет турында карар проектын карау алдыннан Җирлек Советы игътибарына җиткерелә.

Статья 28. Җирлек бюджеты турындагы карар проектын карау һәм раслау тәртибе

1. Бюджет һәм аны раслау турындагы карар проектын карау тәртибе РФ Үзәк сайлау комиссиясә таләпләре нигезендә Җирлек Советы карары белән билгеләнә.

2. Җирлек Советына бюджет турындагы карар проекты башкарма комитеты кертелгән көннән алып ике эш көне эчендә Җирлек Советы рәисә аны экспертиза уздыру өчен Ревизия комиссиясенә җибәрә.

3. Ревизия комиссиясә күрсәтелгән проектны алган көннән ике атна эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясә бюджет законнарына туры килүе турында бәяләмә әзерли.

4. Җирлек бюджеты турында карар проекты Ревизион комиссия бәяләмәсә белән комиссиядә, шулай ук Җирлек Советы депутатларына карауга җибәрелә.

5. Ревизион комиссия бәяләмәсә Җирлек Совет депутатлары тарафыннан Җирлек бюджеты турындагы карар проектына төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә

алына.

6. Жирлек Советы рөйсе Ревизион комиссия бөяләмәсе нигезендә бюджет турында яисә аны Башкарма комитетка эшләп бетерергә кайтару турында карар кабул итә.

7. Жирлек бюджеты турында карар проекты Барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән Жирлек башкарма комитеты тарафыннан Жирлек Советына Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан эшләп бетерүгә кәргән көннән алып биш эш көне эчендә тәкъдим ителергә тиеш.

8. Жирлек советы Жирлекнең бюджеты турындагы карар проектын бер укылышта карый.

9. Жирлекнең бюджет проекты, Жирлекнең бюджетын раслау турындагы карар Жирлек Советы тарафыннан рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Статья 29. Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Жирлек башкарма комитеты күрсәтелгән карарны хокукый жайга салу предметы булган барлык мәсьәләләр буенча бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында карар проектын эшләүне тәэмин итә һәм аны Жирлек Советына тапшыра.

2. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында карар проектын турыдан-туры эшләүне финанс органы гамәлгә ашыра.

3. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында карар проектын карау һәм раслау Жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек урынбасарының бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында Поселения Советы карары Жирлек Уставында билгеләнгән тәртиптә имза салынганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

5 бүлек. Жирлек бюджеты үтәлеше

Статья 30. Жирлек бюджетын үтәү нигезләре

1. Бюджетны үтәү Жирлек башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

2. Бюджет үтәлешен оештыру финанс органына йөкләнә.

3. Бюджетны үтәү жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

4. Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

Статья 31. Жирлек бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү финанс органы житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы карарга туры килергә тиеш.

Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында карар кабул ителгән очракта, финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Жыелма бюджет язмасына РФ БК 217 мaddәсенәң 3 пунктында каралган

очрақларда жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертелмичә, финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очрақлардан тыш, чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә житкерелә.

5. Жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы карарында (жирлекнең бюджет турындагы карарынан тыш) финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү өчен өстәмә нигезләр каралырга һәм (яисә) бюджет турындагы карарда күрсәтелгән өстәмә нигезләргә билгеләү турындагы нигезләмәләр каралырга мөмкин.

Статья 32. Касса планы

Финанс органы касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш урнаштыручылар, жирле бюджет керемнәренә Баш администраторлары, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләргә составын һәм тапшыру срокларын билгели.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттан күчәрүләр фаразы муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен сатып алуларны планлаштырганда билгеләнгән товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр срокларын һәм муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләргә түләү күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзү һәм алып бару финанс органы яисә жирлекнең жирле администрациясенә вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 33. Керемнәр һәм чыгымнар буенча жирлек бюджеты үтәлеше

1. Керемнәр буенча жирлек бюджеты үтәлеше Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет кануннары, РФ БК нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Чыгымнар буенча жирле бюджетны үтәү РФ БК таләпләрен үтәгән килеш финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 34. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча жирле бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасы нигезендә, бюджетның бердәм сәтеында калган акчалар белән идарә итү операцияләргән тыш, РФ БК нигезләмәләре нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәләрә тиешле акча йөкләмәләргән түләүне санкцияләү финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 35. Шәхси сәетлар

1. Жирле бюджет керемнәргә администраторларының операцияләргән

исәпкә алу Федераль Казначылыкта ачылган шәхси счетларда башкарыла.

2. Жирле бюджетны үтәү буенча операцияләрне исәпкә алу, РФ БК билгеләгән очрактан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси счетларда, Федераль казначылыкта финанс органына ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

3. Муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр акчалары белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очрактан тыш, ул финанс органында ача торган шәхси счетларда башкарыла.

4. Финанс белән тәмин итү чыганагы жирле бюджеттан бирелгән акчалар булган бюджет акчаларын алучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда билгеләнгән очрактан тыш, финанс органында ачыла торган лицевой счетларда башкарыла.

5. Финанс белән тәмин итү чыганагы РФ БК 242.26 мaddәсендә күрсәтелгән средстволардан торган казначылык озата йөрүендә катнашучылар акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда билгеләнгән очрактан тыш, финанс органында ачылган шәхси счетларда башкарыла.

6. Әлеге статьяда күрсәтелгән лицевой счетлар бюджет процессында катнашучыларга, бюджет һәм автоном учреждениеләргә, бюджеттан акча алучыларга, казначылык озатуында катнашучыларга алар турындагы белешмәләр бюджет процессында катнашучылар реестрына кертелгәннән соң, шулай ук бюджет процессында катнашучылар булмаган юридик затларга ачыла.

Статья 36. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларының баш күрсәтмәсендә билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булган казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе яисә әлеге орган исемнән Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә эш итәргә вәкаләтле башка зат тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә житкерелгән лимитларга туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасы муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуларны гамәлгә ашыруга бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә раслана торган муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу планнарын - товарлар сатып алу графикларын формалаштырганда каралган муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуга бюджет йөкләмәләрен үтәүгә финанс белән тәмин итү күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланарга тиеш.

Житәкчесенә аны казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә раслау хокукы бирелгән казна учреждениесенең бюджет сметасы күрсәткечләре чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә, шулай ук өстәмә рәвештә дәүләт идарәсе секторы операцияләре

классификациясының жеткізілген бюджет йөкләмеләре лимитлары.

Статья 37. Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алынган керемнәрдән бюджет турындагы қарар белән расланган керемнәрдән файдалану

1. Бюджетны үтәгәндә фактта алынган керемнәр керемнәр керемнәр керемнәр бюджет турындагы қарар белән расланган керемнәрдән тыш финанс органы тарафыннан, муниципаль хисаплашуларны биләүгә, муниципаль бурычны қаплауга бюджет турындагы қарарға үзгәрешләр кертмичә, шулай ук Поселениенә гавами норматив йөкләмеләрен үтәүгә, аларны үтәүгә РФ БК 217 статьясындагы 3 пункттында қаралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре жетмәгән очракта, юлланырга мөмкин.

2. Мақсатчан билгеләнеше (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта) булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар, шул иһәптән Россия Федерацияһе БК 242 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән тәртіптә жирле бюджетқа керә торған, шулай ук бюджет турында қарар белән расланган керемнәрдән тыш бюджет үтәгәндә фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире қайтарылым торған керемнәр ағымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы қарарға үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертәп, күрсәтелгән ақчаларны бирү мақсатларына туры килә торған бюджет чығымнарын арттыруға жиһәрелә.

Статья 38. Ағымдагы финанс елын төгәлләү

1. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмеләре лимитлары һәм ағымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре үз эһчәнлеген 31 декабрьдә туктата.

2. Бюджетның бердәм сетында булмаған бюджет ақчаларының бюджет ақчалары алуылар тарафыннан файдаланылмаған қалдықлары ағымдагы елның соңғы иһе эһ көненән дә соңға қалмайча бюджет ақчаларын алуылар тарафыннан Россия Федерацияһе БК қаралмаған булса, бердәм бюджет сетына күчәреләргә тиеш.

3. Мақсатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынған бюджетара трансфертлар, финанс белән тәһмин итү чығанагы Россия Федерацияһе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булған бюджетара трансфертлардан тыш, алар элек бирелгән бюджет керемнә кире қайтарылырга тиеш, шушы финанс елның беренче 15 эһ көне эһчәндә.

6 бүлек. Бюджет хисаплылығын тәзү, тышқы тикшерү, қарау һәм раслау

Статья 39. Бюджет хисаплылығын тәзү

1. Бюджет хисабы түбәндәгеләрне үз эһчәнә ала:
бюджет үтәләше турында хисап;
бюджет үтәләше балансы;
эһчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
ақча чараларының хәрәкәте турында хисап;
аңлатма язуы.

2. Бюджет үтөлеше турында хисапта Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә бюджет дефицитын финанслау керемнәре, чыгымнары һәм чыганакалары буенча бюджет үтөлеше турындагы күрсәткечләр бар.

3. Бюджет акчаларының баш администраторлары бюджет акчаларын алучылар (бүлүчеләр) тарафыннан тапшырылган бюджет хисабы нигезендә бюджет акчалары алучылар, бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторлары тарафыннан бюджет хисабын төзиләр.

Жирле бюджет акчаларының баш администраторлары үзләре билгеләгән срокларда финанс органына бюджет хисабын тапшыра.

4. Жирлекнең бюджет хисабы бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.

5. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджетының үтөлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

6. Жирлекнең бюджет хисабы жирлекнең башкарма комитетында финанс органы тарафыннан тапшырыла.

7. Агымдагы финанс елның беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен Жирлек бюджетының үтөлеше турында хисап Жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек Советына һәм Ревизия комиссиясенә жиберелә.

Жирлек бюджетының үтөлеше турында еллык хисап Жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

8. Жирлекнең финанс органы районның Финанс-бюджет палатасына бюджет хисабы тапшыра.

Статья 40. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап Жирлек Советында каралганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, аңа бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшерү һәм жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү керә.

2. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү ревизия комиссиясе тарафыннан Жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, РФ БК таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзәнчәлекләргә исәпкә алып башкарыла.

Жирлек Советы мөрәжәгатә буенча жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның Контроль - хисап палатасы яисә Татарстан Республикасы контроль - хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты бу елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмә эзерләү өчен жирле бюджетның үтөлеше турында хисап тапшыра. Жирле бюджет үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла.

4. Ревизия комиссиясе, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисабына тышкы тикшерү күрсәткечләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисапка бәяләмә эзерли.

5. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Ревизия комиссиясе тарафыннан Жирлек Советына тапшырыла һәм бер үк вакытта жирлек башкарма комитетына жиберелә.

Статья 41. Жирле бюджет үтөлеше турында еллык хисапны Жирлек Советы тарафыннан тапшыру, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджеты үтөлеше турында еллык хисапны тапшыру, карау һәм раслау тәртибе Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет үтөлешенә һәм бюджет хисабына анализ ясалган аңлатма язуы һәм муниципаль биремнең үтөлеше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, жирлек бюджеты үтөлеше турында карар проекты, жирлек бюджеты үтөлеше турында башка бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча Жирлек Советы жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарны раслау йә кире кагу турында Карар кабул итә.

Жирлек Советы Бюджет үтөлеше турындагы карарны кире каккан очракта, ул белешмәләрнең дәрәс булмаган яисә тулы булмаган чагылышы фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кире кайтарыла.

4. Жирле бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап Жирлек Советына бу елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Статья 42. Жирлек бюджеты үтөлеше турында карар

1. Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисап, бюджет керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлыгының (профицитуының) гомуми күләмен күрсәтеп, Жирлек Советы карары белән раслана.

2. Хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;

жирле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирле бюджет чыгымнары;

бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

Жирлек Советы тарафыннан расланган, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, Жирлек Советы карары белән жирлек бюджетының үтөлеше турында Карар кабул итү өчен билгеләнгән башка күрсәткечләр.

Статья 43. Ачык тыңлаулар

Хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турындагы хисапны караганы, Жирлек Советы утырышында Жирлек советы билгеләгән тәртиптә ачык тыңлаулар үткәрелә.

Статья 44. Төп нигезлэмәләр. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар вәкаләтләре

1. Бюджет процессының барлык этапларында муниципаль финанс контроле гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукий актларның, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актларның нигезлэмәләрен үтәүне, шулай ук муниципаль контрактларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (киләшүләрнең) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы муниципаль финанс контроле органының тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукий актлар, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча ачык норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезлэмәләренең үтәлешен, шулай ук жирлек бюджетыннан акчалар бирү турында муниципаль контрактлар, шартнамәләр (киләшүләр) шартларының үтәлешен тикшереп тору;

бюджет акчаларының, бюджет үтәлеше турында квартал һәм еллык хисапларның баш администраторларының бюджет хисабын төзүнең һәм тапшыруның дәрәслеген, тулылыгын һәм норматив таләпләргә туры килүен тикшереп тору;

«Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләренең һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән башка өлкәләрдә контроль.

4. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезлэмәләренең үтәлешен тикшереп тору;

физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезлэмәләренең үтәлешен, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук бюджеттан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (киләшүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тору;

бюджеттан акча бирү турындагы шартнамәләрне (киләшүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (киләшүләрнең), шулай ук РФ БК каралган очрактарда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (киләшүләрнең) шартлары үтәлешен тикшереп тору;

бюджет акчаларын (бюджеттан бирелгән акчаларны) бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турындагы хисапларның, муниципаль биремнәрнең үтәлеше турындагы хисапларның, бюджеттан акчалар бирүнең нәтижәлегә күрсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның дәрәслеген тикшереп тору;

дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган сатып алулар өлкәсен тикшереп тору.

8 бүлек. Бюджетара трансфертлар

Статья 45. Жирле бюджетлардан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирлекләргә жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартлар үтәлгәндә бирелә.

Статья 46. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләргә бирү максатлары һәм шартлары жирле администрацияләр арасында субсидия бюджетыннан бирелә торган жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган килешүләр белән билгеләнә.

Статья 47. Жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә район бюджетына билгеләнештәге килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.